

Cr. 17. num. 16.

2. D. B. V.

DISSERTATIONEM INAUGURALEM IURIDICAM

DE

J V R E

DEGRADATIONIS
CANONICAE

EIVSQVE VSV

IN TERRIS PROTESTANTIVM

OCCASIONE

Cap. II. de Poenis in VI.

PRAESIDE

D. IO. GODOFR. KRAVSIO, ICTO

INSTIT. IMPER. P. P. SCABIN. ET FAC. IUR. WITT.
IUDICII ITEM PROVINC. INFER. LVSAT.
ASSESSORE

PRO LICENTIA

SVM MOS IN VTROQVE IVRE HONORES
AC PRIVILEGIA DOCTORALIA

RITE CAPESSENDI

AD DIEM XXVIII. MARTII M DCC XXVIII
IN AUDITORIO MAIORI

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSERVANDI

PUBLICAE CENSURAE SVBICIT

IOHANNES CHRISTIANVS **Stahlkopff**

ADVOC. IMMATICVL.

WITTENBERGAE, LITERIS VIDVAE GERDESIAE.

18

73

1927
19

P. 150

6

DISSERTATIONEM INNOVATIONEM IURIDICAM

DE

JURIS

DEGRADATIONIS
CANONICAE

IN TERRIS PROTESTANTIVM

IN TERRIS PROTESTANTIVM

OPORTUNE

Cap. II. de Pœnis in N.

PRÆSIDI

D. JO. GODOFR. KRAVSIQ, I.C.T.O.

INSTIT. IMPER. P. M. SEBASTIANI ET FAC. IUR. WITT.
MAGISTR. H. M. PROVINC. INTER. IUSAT.

PRO DOCTORIA

AC PRIVILEGIA DOCTORALIA

AD DIEM XXVII. MARTII MDCCLXXII. IN
AUDITORIO MAIORI

IOHANNES CHRISTIANVS Stadthof

ADVOC. IURAT. CIVIT.

in Halle

DE
JVRE
DEGRADATIONIS
CANONICAE.

§. I.

In privilegiorum, juriumque, numero, clericis quae passim, a Canonistis imprimis, dari atque impartiri videmus, ultimo illud loco non videtur ponendum, quod de potestate civili omni prorsus eos eximit. In CAN. 31. CAUS. 2. Qv. 7. Pontifex laicos, uel redarguentes solum Clericos, cum Asina Bileami, contra sui naturam uerba, more hominum, faciente, comparare non reformidat, & in CAN. 41. CAUS. XI. Qv. 1. Princeps CONSTANTINVS propterea mirifice collaudatur, quod dicas contra Clericos scribi noluerat, ac culationumque libellos igne cremari iusserat. Commemorato etiam loco ausus Clerici, clericum in iudicium rapturi seculare, non solum temerarius, & illicitus plane, sed & poena adeo dignus putatur, ut inferioris clericus ordinis uno minus de quadraginta ictibus caedendus, superioris uero ordinis quispiam in carcerem, per triginta dies, dandus, uel rei circumstantia suadente, alia etiam poena affligendus sit.

Clericorum
exemptio a
potestate
civili.

A 2

§. II.

§. II.

*Primitivae
Ecclesiae
haec exem-
tio fuit in-
cognita.*

Equidem, si spatium praeteriti temporis respicimus, & Ecclesiae Christianae memoriam recordamur retro ultimam, inde usque repetentes, hanc non uideamus differentiam laicos inter & clericos exstitisse, nec liberos a potestate seculari eos reperimus, sed, sine distinctione omnes, suis in causis externis & publicis, dicto magistratus, ejusque pagani, duriter saepe, & nimium quantum in ipsos faeuientis, audientes fuisse, deprehendimus, cum politias non tollat euangelium, & anima omnis potestati sublimiori supereminenteque debeat esse subiecta, adeo, ut eidem resistens, ordinationi diuinae refragari dicatur. ROM. XIII. v. 1. Id quod Servator noster, JESVS CHRISTVS, ipse, summus Sacerdos, dum PILATO, laico, incompetentiam fori non obuertens, ipsius se iudicio subiecit, ratum fixumque, pro temporis illius ratione ac statu, habuit. JOH. XIX. v. 11. & Apostolus PAVLVS, provocans ad Caesarem, ACTOR. XXV. v. 10. suo exemplo comprobavit.

§. III.

*Quando
coeperit, &
quibus ex
causis?*

Tempore uero latente contigit, ut pedetentim haec immutarentur. Ubi enim Principes ac Imperatores religioni Christianae nomen dare coeperant, nimio horum religionis seruore, aut, si mauis, superstitione, perfectum est, ut CONSTANTINI, MARCIANI, IUSTINIANI, reliquorumque tempore, clerici generatim uaria priuilegia, immunitatesque, maxime speciatimque liberationem a iurisdictione seculari, & oneribus publicis, eblandirentur, adeo, ut Episcopis iurisdictione

dictio in clericos, quae sub nomine *episcopalis audientiae* ueniebat, de qua integrum titulum in Codice uidere licet, daretur. Conf. B. ZIEGLER, in *Dissert. de Jurisdic. & Judicio Episcopali*, quae legitur in TRACTATU *de Episcopis*, L. 3. Cap. 30. §. 34. seqq.

§. IV.

Haec clericis semel indulta libertas & potestas, subse- Majora incrementa indies seculorum.
quentium Imperatorum tempore, noua indies, at- Rationes horum incrementorum.
que maiora, incrementa, partim superstitione iterum, &
barbarie seculorum istorum, partim ex peculiari qua-
dam ac mirifica liberalitate in clericos Imperantium
coepit, dum non solum multas immunitates, pecuniae-
que summas pergrandes, sed & integras ditiones pro-
uinciasque in illos transferebant. Qua potestate ac
dignitate eminenti ipsorum animus ita tursit, tumuit-
que, ut Principum Imperatorumque regimen ferre am-
plius & pati, nollent Episcopi, Romani cum primis,
adeoque intolerabili arrogantiae oestro perciti suos
efferre dominatus super illud, omni studio atque ope-
ra laborarent. Et quid? NICOLAI, Pontificis, Notatur Pontifex Nicolaus.
superbia eo processit, ut, quanta hominis insolentia,
quantumque fastidium! cum DEO se comparare non
dubitaret, CAN. 7. DIST. 96. seque a nemine judi-
cari posse, arbitraretur. Pertinent huc etiam, quae in
CAP. 4. X. de Majorit. & obedientia, CAN. 37. CAUS. XI.
QV. I. it. CAN. 8. cum seqq. DIST. 96. habentur, ubi pro-
miseranda habetur insania, si filius patrem, magistrum
discipulus, Imperator, (quem Ecclesiae uocant non
praesulem, sed filium Christi,) sacerdotes subjugare
suaeque subicere potestati conetur, cum tamen nosse
ipsum

ipsum oporteat, ab his non solum in terra, sed etiam in coelis, se posse ligari & solui, praeterea honorem sublimitatemque Episcopalem nulli cedere, nullaque re posse exaequari, ne Regum quidem fulgore, aut Principum Diadematis, utpote longe uilioribus, ut plumbi metallum ad auri fulgorem comparare uideatur, qui imperatoriam potestatem cum Episcopali conferre uelit, cum pateat, Regum colla pariter, ac Principum, genibus sacerdotum submitti.

§. V.

Jurisdictio ecclesiastica uoluit extendi ad causas & poenas sanguinis.

Quamuis autem Clerus Romanus, omni in clericos potestate ad se rapta, seculari sese jurisdictione liberauerit, hanc tamen, semel assertam licet, ad causas sanguinis protendi noluit. Ex Deciso enim CONCILII TOLETANI clericis, in sacro ordine constitutis, non licuit sanguinis agere iudicium, sub poena privationis, honoris, atque loci, CAP. 5. X. ne Clerici, uel Monachi. CAP. penult. X. eod. Hinc, licet uel ex delegatione Principis, uel alio jure, cognoscendi de crimine potestatem haberent, tamen, quum de crimine, poena quod plectendum erat capitali, cognoscendum esset, uel ad Principem remittere causam CAP. 4. X. de rap. uel alicui laico demandare tenebantur, CAP. fin. ne clerici & Monachi, in 6to. quin imo, ne esse quidem in ejusmodi iudiciis, in quibus causa sanguinis agebatur, nec literas pro sanguinis iudicta scribere, illis permittebatur, cum hoc officium, monente INNOCENTIO III. *Exemplum.* in cap. 9. X. ne clerici aut monachi. laicos deceat. His exempli principis Tarentinus Episcopus duobus mensibus ab Episcopatu suspensus fuit, quod ultra modum jurisdictionis

nis suae mulierem crudeliter caedendam curauerat,
CAP. 2. X. de Cler. percuss.

§. VI.

Atque hac ex causa Jus Canonicum, ejusdemque au-
tores, Pontifices, perraro poenam statuunt cor-
poralem, uid. CAP. 3. X. de crim. falsi, sed plerumque
laicis excommunicationem, clericis autem suspensio-
nem & remotionem decernunt, aut utrisque poeniten-
tiam imponunt, juncta censura ecclesiastica, quae alias
ultio canonica uocatur, CAP. fin. X. de clandest. despons. ut
adeo his poenis minime raro contenti sint, quanquam
in delictum perpetratum alio jure ultimi poena sup-
plicii statuta. Hujus rei extat exemplum illustre in
CAP. 2. X. de poenit. & remiss. ubi illi, qui Presbyterum
occiderat, XII. annorum poenitentia fuit imposita, ita
ut conuictus usque ad ultimum uitae tempus militiae
cingulo careret, & sine spe conjugii maneret. Pertinet
huc etiam CAN. si Episcopus 7. DIST. 50. it. CAP.
tuae discretionis 6. X. de poenis, ubi legitur dispositum,
quod, si Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, capita-
le commiserit crimen, aut chartam falsauerit, aut fal-
sum dixerit testimonium, a muneris gradu dejectus,
in monasterium debeat detrudi, ibique, per omnem
uitam, laicalem tantummodo communionem accipere
debeat. Confer. CAP. unio. de poenis in Extrauag. com-
uerb. fin. ubi ob farraginem multorum delictorum, ca-
pitis poenam merentium, aliud poenae genus dispo-
situm legitur.

§. VII.

§. VII.

Degradatio
cur inuen-
ta?

Accidit etiam, ut & a Clericis delicta ejusmodi committantur, quae non, nisi poena mortis, expiari possunt. Cum autem, per dicta superius, ab Episcopis ac Clericis capitalis sententia nec ferri, nec dari executioni possit, DEGRADATIO a Canonistis inventa est; haec autem est, quando singuli clericatus characteres atque ornamenta clerico delinquenti solemniter detrahuntur, ut tanquam laicus poenas luat, siue, ut dicitur in *CAP. nouimus 27. X. de V. S.* ut exutus privilegio clericali foro seculari, per consequentiam, applicetur. Noluerunt enim Canonistae, seculari Magistratui quicquam juris antea in clericum competere, quam solenniter sacrorum gradibus depulsus, foroque ecclesiastico sit ejectus.

§. VIII.

Degradatio
quid sit?

Est itaque degradatio, ut supra diximus, & monente sic LANCELOTTO in *Instit. Jur. Can. Lib. 1. Tit. 20. §. 1.* nihil aliud, quam de gradu dejectio, continens sub se perpetuam clericalis muneris ac privilegii priuationem per sententiam, adjuncta reali actione & ceremoniis, per canones institutis, ita, ut ejusmodi sacrorum gradu remotus numero laicorum habeatur, *ZOESIVS ad Decret. Lib. V. Tit. XXXVIII. n. 7.* Ista degradatio proxime accedit ad exauctorationem ejus, qui militiae seruit sagatae, cui propter delictum nonnunquam tam ordo militaris, quam reliqua insignia, detrahuntur, vid.

Quomodo a
depositione
differat?

CAP. 2. de poenis in 6to. differt a nuda seu verbali depositione, quae & haut raro degradatio uerbali dicitur, quod

quod haec sine reali quadam actione per solam sententiam latam ejusque infecutam publicationem peragatur. DN. DE BERGER *ad Lancelotti Instit. Jur. Can. L. i. T. XX.* ubi aliae differentiae annectuntur.

§. IX.

Degradationem, ut hodie in usu est, eodem modo ^{Non sub} ab initio locum non habuisse, uel exinde probari ^{initis Ec-} potest, quod, uti infra erit monendum, illa consistit ^{clesiae in} in tollendis insignibus ac uestimentis sacris, quibus distinguuntur clerici a laicis; At antiquitus clericorum uestitum haud distinctum fuisse a uestitu caeterorum hominum, sed solis moribus eos sese distinxisse, testis est Sulpitius Severus *Dialog. 2. C. 4.* quod pariter confirmatur ex Epistola Coelestini I, *Episcopi Romani*, quam scripsit ad Episcopos, in Viennensi, et Narbonensi prouincia constitutos. Reprehendit enim in *cap. I.* istos sacerdotes, qui superstizioso habitu cultui diuino inseruiebant, *discernendi*, inquit, *a plebe, uel caeteris sumus doctrina, non ueste, conuersatione, non habitu, mentis puritate, non cultu etc.* Apud antiquos etiam degradatione ac depositione eandem notari poenam, et ista uocabula *ἰσοδυναμῶντα* fuisse, usu uero sequentis temporis diuersum inualuisse, docet DN. THOMASIVS *ad Lancel. Instit. Jur. Can. Tit. de depositione, seu degradatione §. 2. n. 288.* ex ZIEGLERO *ibid. allegato.*

§. X.

Addicenda quidem jure meritoque degradatio ac de- ^{Degradatio} positio clericorum, in se spectata, summae cuius ^{ac depositio} in Republica potestati, cum ea cuius Imperanti relicta ^{clericorum} potestas, ^{cui compe-}

B

potestas,

Cur Prin-
cipi vindi-
canda?

potestas, quae maxime rationibus reipublicae conducere uideatur, a quibus tanto minus jus circa sacra, et personas ecclesiasticas separandum, quanto magis impietate, omnium malorum scelerumque fonte, reipublicae atque imperia, quorum aequabilius atque constantius haecenus sese res habere uisae sunt, tam labefactari ita, ut omnem non modo succum et sanguinem, sed etiam colorem et speciem pristinam amittant, quam etiam exstingui et funditus deleri solent, cum tamen secundum AVGVSTINVM de Ciuitate Dei L. 5. C. 1. 4. existimandum, omnem fortunae felicitatisque fulgorem positum in eo unice atque defixum esse, si quidem Dei amans existat ciuitas, & a Deo ametur. Nec est propterea, quod factum HENRICI IV. Imperatoris, improbaretur, dum, clero Romani Imperii assistente, Papam GREGORIVM VII. dignitate sua papali priuaret, sententiam depositionis, referente LVNIGIO in Spicileg. Ecclesiast. Tom. I. p. 148. N. LVIII. ao. 1680. sequentem in modum pronuncians:

Exempla.

HENRICUS, non usurpatine, sed pia DEI ordinatione Rex, HILDEBRANDO, non iam Apostolico, sed falso Monacho.

Hanc talem pro confusione tua salutationem promeruisti, qui nullum in Ecclesia ordinem praetermisisti, quem confusions, non honoris, maledictionis, non benedictionis participem non feceris. Ut enim de multis pauca & egregia loquamur: Rectores Sanctae Ecclesiae, uidelicet Archiepiscopos, Episcopos, uel Presbyteros, non modo tangere, sicut Christi Domini, non timuisti, quin sicut seruos, nescientes, quid faciat Dominus eorum, sub pedibus tuis calcasti. In quorum conculcatione tibi favorem ab ore uulgi comparasti, quos omnes nil scire, te autem solum omnia nosse, iudicasti. Qua utique scientia non ad aedificationem

ficationem, sed ad destructionem uti studuisti: ut jure hoc
 beatum Gregorium, cujus nomen tibi uendicasti, de te cre-
 damus prophetaesse sic dicentem: Ex affluentia subjecto-
 rum plerumque animus Praelati extollitur; existimat
 se plus omnibus nosse, cum se uidet plus omnibus posse. Et
 nos quidem haec omnia sustinuimus, dum Apostolicae sedis
 honorem conseruare studuimus. Sed tu humilitatem no-
 stram, timorem fore, intellexisti, ideoque in ipsam regiam
 potestatem, a DEO concessam, exsurgere non timuisti, quam
 te a Nobis auferre ausus es mirari, quasi nos a te regnum
 acceperimus, quasi in tua, & non in DEI manu sit re-
 gnum & Imperium. Quia Dominus noster JESUS CHRIS-
 tus nos ad regnum, te autem non uocauit ad sacerdotium.
 Tu enim his gradibus ascendisti, scilicet astutia, & frau-
 de, quodque Monachica Professio abominatur, pecunia fa-
 uorem, fauore ferrum, ferro sedem pacis adisti, & de se-
 de pacis pacem turbasti, dum subditos in Praelatos ar-
 masti, dum Episcopos nostros, a DEO uocatos, tu non uo-
 catus spernendos docuisti; dum laicis ministerium eorum
 super sacerdotes usurpasti; ut ipsi deponant, uel conde-
 mnent, qui ipsos de manu Domini per impositionem ma-
 num Episcoporum docendos acceperant. Me quoque, licet
 indignus sim inter Christianos ad regnum unctus, terigisti,
 quem sanctorum Patrum traditio soli DEO iudicandum do-
 cuit; nec pro aliquo crimine, nisi a fide, quod absit, exor-
 bitauerimus, deponendum asseruit. Ipse uero, quia uerus
 Papa, beatus Petrus, clamat: DEUM timete, Regem
 honorificate; Tu autem, quia DEUM non times, me
 constitutum eius inhonoras. Unde beatus Paulus, ubi An-
 gelo de coelo, alia si praedicanerit, non pepercit, te quoque,
 in terris alia docentem, non excepit. Air enim: si quis
 uel ego, uel angelus e coelo, praeter id, quod euangeliza-
 uimus, nobis euangelizauerit, anathema sit. Tu igitur
 hoc anathemate & omnium Episcoporum nostrorum, & no-
 stro iudicio damnatus, descende, uendicatam tibi sedem

*Apostolicam relinque; alius in solium beati Petri ascen-
dat, quia nulla violentiam religione palliet, sed beati Pe-
tri sanam doctrinam doceat.*

*Ego HENRICVS Rex Dei gratia cum
omnibus Episcopis nostris tibi dicimus: De-
scende, descende.*

Pertinet huc etiam Exemplum Imperatoris LVDO-
VICI IV. qui non solum Papae, JOHANNI XXII. Pa-
palem dignitatem detraxit, sed & cum in bannum Im-
perii a. o. 1328. declarauit, cuius Decreti uerba LVNIG.
in Spicil. Eccles. Tom. I. p. 182. N. XCIII. sifit.

§. XII.

*Conciliis
saepissime
sunt reli-
ctae, praec-
ipuis in-
uictu Pon-
tificum.
Exempla*

Hac uero potestate sua Imperatores minime saepe
Ipsi sunt usi, sed plerumque in CONCILIIIS hac
de re actum, ac nomine Concilii Pontifices per de-
creta a dignitate sua fuerunt exclusi. Sic per decretum
Synodi generalis Basleensis Papa EVGENIUS IV. Anno
1438. per decretum *Synodi Constantiensis* JOHANNES
XXIII. BENEDICTVS XIII. et GREGORIUS XII.
Anno 1415. a dignitate Papali fuerunt remoti, quorum de-
cretorum uerba laudatus LVNIG. c. l. p. 279. sub N. CXLIV.
p. 203. sub N. CIX. et p. 634. sub N. CCCLXXIV. recenset.

§. XIII.

*Depositi-
ones Episco-
porum Sy-
nodis pro-
uincialibus
ascribun-
tur.
an consen-
sus Pon-*

Depositiones Episcoporum ab initio, monente hoc
PETRO de MARCA *de Concord. sacer. & imp. L. 7. per*
tot. decretae sunt a Synodis provincialibus, quibus deinceps
reuisiones Imperatoriae accesserunt. Postea uero sen-
sim ad Episcoporum depositionem requiri consensus
Pontificis Romani coepit, iis praesertim in casibus,
qui

qui in loco uicino contingebant, idque uel ideo factum esse uidetur, ne reus ad sedem Romanam confugiendo, ejusque auxilium implorando synodalem sententiam aut irritam prorsus redderet, uel eius effectum, ipsamque executionem suspenderet. Illud licet ab initio ex mera quadam superfluentique indulgentia, nulla necessitatis telo cogente, fieret; Pontifices tamen id deinde in necessitatem conuerterunt, statuentes, neminem Episcoporum, quodcunque commiserit crimen, sine consensu Pontificis Romani, hujusque sine auctoritate, sacrorum gradu posse remoueri, sed ab ipso solo depositionem talem decernendam esse. Haec hypothesis, ut patrocinium haberet, non dubitauit INNOCENTIUS III. in CAP. 2. X. de *Translat. Episcop.* asserere, depositionem, translationem, ac cessionem Episcoporum pertinere ipso jure diuino ad solam sedem Romanam. *Non enim, inquit, humana, sed potius diuina potestate conjugium spirituale dissoluitur, cum per translationem, depositionem, aut cessionem, auctoritate Pontificis Romani, quem constat esse uicarium IESU CHRISTI, Episcopus ab ecclesia remouetur: & ideo tria haec, quae praemisimus, non tam constitutione canonica, quam institutione diuina, soli sunt Pontifici Romano reseruata.* Quas quidem rationes merito perstringit, atque refutat PETRVS de MARCA, c. 1.

§. XIV.

Reliquorum uero Clericorum, inferiorum cum primis ordinum, depositio ac degradatio potestati EPISCOPI relicta est, LANCELL. *Inst. Jur. Can. cui competat?* L. 1. Tit. 20. §. 3. ENGEL *ad DECRET. Tit. de poenis* n. 12. FLEVRY *Inst. Jur. Ecclesiast. Part. III. cap. 19.*

B 3

§. 4.

An Episcopus
debeat
esse consecratus?

§. 4. Equidem hic merito disquiritur, utrum Episcopus, clericum remoturus, jam debeat esse consecratus, aut an sufficiat, si tantummodo sit confirmatus? Negat posterius, qua degradationem realem, ZOESIVS ad DECRET. Tit. de poenis, n. 8. partim, quod degradatio uerum requirat Episcopum, secundum textum in CAP. 2. de poenis in 6to, nondum autem consecratus Episcopus, uerus Episcopus non sit, sed potius electus uocetur, partim, quod major potestas requiratur in auferendo, quam conferendo, ut, qui ordinem conferre non possit, eundem nec auferre ualeat, per ea, quae tradit ABBAS in C. Transmissam 15. in fin. X. de elect. confer. ENGEL ad DECRET. Tit. de poenis, n. 13. ubi degradationem realem inter actus ordinis refert, qui nonnisi ab Episcopo, jam consecrato, suscipi possint.

§. XV.

An Episcopus
tantum
confirmatus
de causa de-
positionis
cognoscere,
ac judicare
possit.

Aliter sentiendum esse iudicat ZOESIVS d. l. n. 9. si quaestio moueatur: num Episcopus, confirmatus quidem, nondum uero consecratus, secundum principia juris Canonici, de tali causa cognoscere, sententiamque de clerico deponendo ferre possit? cum cognitio, & sententiae pronuntiatio, non sit actus ordinis, sed jurisdictionis, quae Episcopo, confirmato tantum, licet non consecrato, passim tribuatur. At enim uero suspecta uidetur sententia, propterea, quod secundum CAP. 7. X. de foro compet. Episcopus, ne quidem de causis feudalibus, cognitionem instituere potest, nisi consecratus sit. Respondet ibidem CVAICVS obstanti CAP. 15. X. de Elect. quod illis electo, & confirmato, nondum autem consecrato, Episcopo ple-

plenum juris dicendi officium, non quidem omnium, sed clericorum intuitu tantum, contumacium, & turpibus deditorum lucris, Laicorum in morem concedatur, simul asserens, ea, quae majoris esse disquisitionis uideantur, ante consecrationem ab Episcopo expediri non posse.

§. XVI.

Si quis uero clericus sacrorum gradu deijciendus erat, In quorum praesentia quorundam Episcoporum praesentia, & quidem in deposito remouendo Episcopo duodecim, in Presbytero sex, in Diacono deponendo trium, requirebatur, C. Si quis, 3. C. felix, 4. C. si autem CAUS. 15. QV. 7. Qui numerus quondam tam accurate, tam religiose, seruabatur, ut, cum Amathuntis Episcopus ab Archiepiscopo, & undecim Episcopis esset depositus, Patriarcha Constantinopolitanus, & qui cum eo erant, inuolidam, & nullius momenti, dicerent depositionem, tum, quod non uniuersa Cypriorum Ecclesiae Synodus, aut major saltem pars, cum facile congregari potuerit, coisset, tum, quod Archiepiscopus cum reliquis duodenarium numerum confecerit, quem pariter adimplere debuisset, sua ipsius persona haut connumerata, uti refert THEODORUS BALSOMON ad Cap. 12. Concilii Carthaginensis, confer. Fleischers Einleitung zum Geistlichen Recht/ p. 1251. §. 78. *Exemplum.*

§. XVII.

Haec uero requisita demum a Papa ZEPHYRINO Imminuta sunt in CAN. accusatores, 1. Caus. III. Qu. 8. modum haec ut tum demum duodecim Episcopi, ab ipso accusato requisita. Episco-

Episcopo eligendi, desiderentur, si necessum fuerit. Quam ob causam GREGORIVS M. Metropolitanam Syracusarum una cum tribus tantum, aut quatuor Episcopis, ab ipso eligendis, ut de causa LVCILII Episcopi, cognoscerent, eumque deponerent, ablegavit, *L. 7. Epist. 62.* Multo etiam minus in causis, quae tantummodo Presbyteros, aliosque inferiores Clericos attinent, ea, quae antea monita sunt, tam accurate solent obseruari. CONCILIVM enim TRIDENTINVM *Sess. 13. C. 4.* statuta criminibus poena ut admaturaretur, sancivit: Episcopum in remouendo solenniter Presbytero, uel alio clerico, aliorum loco Episcoporum, tot Abbates infultatos, cruciatosque, uel alias personas, in dignitate constitutos ecclesiastica, aduocare posse. Quid? quod attinet Clericos minorum ordinum, depositionem a solo Episcopo, sine aliorum praesentia & assensu, recte fieri posse, docet ENGEL *ad Decret. Tit. de poenis, n. 12.*

§. XVIII.

*In terris
euangelico-
rum cui
uindicanda
sit potestas
remouendi
aut degra-
dandi cle-
ricos.*

In nostris, reliquorumque, qui Lutheranorum partes, rationemque credendi, sequuntur, terris, licet & Pontificis, & Episcoporum potestas auctoritasque amplius non agnoscatur, sed Principi territorii cuiusuis potestas circa sacra tribuatur, ex quo effici cogique potest, extendendam esse eam pariter in Clericos, tamen nihilofecius ecclesiastica iurisdictio, seculari alias opposita, in multis retinetur, atque in Consistoriis exercetur. Quae cum se ita habeant, dubium non est, quin Consistoriis omnis in clericos potestas competat, ab iisque remotiones Clericorum, aut his, quibus

bus id demandarunt, peragi possint, Vid. CARPZ. in *Jurisprud. Consist. L. 3. Tit. 10. def. no.* In Saxonia tamen, *In Saxonia circa Superintendentes peculia- re quid obseruatur?* si Inspector, uel Superintendens ab officio remouendus, SERENISSIMI POTENTISSIMIQUE REGIS atque ELECTORIS decretum requiritur, uid. BEYERVS in *Additamentis ad CARPZOVII Jurisprudentiam Ecclesiasticam L. 3. Def. 109. circa fin.* sin uero Pastores deponendi, Consistoria inferiora, antequam remotionem suscipiant, causam ad Consistorium supremum, quatenus Senatus Ecclesiasticus illi cohaeret, deferre, ejusque decisionem expectare tenentur, B. BEYERVS c. l. ubi hoc non uariis solum praecedentiis confirmatur, sed & ad translocationes haec regula extenditur.

§. XIX.

Nec existimandum, Patrono quandam competere *Patrono haec potestas deicenda est.* potestatem, clericos & ministros ecclesiae ab officio remouendi, cum hoc sapere uideatur jurisdictionem ecclesiasticam, qua Patronus, qua talis, destituitur, CARPZOV. d. l. Def. no. ibique B. BEYER in *additam.* nec, docente sic CARPZOVIO d. l. L. 1. Def. 70. Patronus a suggestu clerum prohibere potest, quia suspensionis species est, quin imo etiam, ne quidem, ut circa formam sacrorum aliquid mutet, aut Pastori praescribat, Patrono indulgetur, Vid. BEYER. c. l. Def. 69. & 70. In Marchia tamen obtinuerunt Patroni, ut *In Marchia aliud obtinet.* Pastorem, quem constituerunt, remouere possint, uti adest clara dispositio in ORD. CONSIST. MARCHICA Tit. 10. §. fin. ibi: weil die Patronen und Collatores, C welche

welche die Pfarrer zu uociren und zu praesentiren / auch wieder zu enturlauben / hergebracht haben / soll es darbey nochmahls gelassen werden. Id quod in RECESSU PROVINCE MARCH. de ao. 1653. §. 3. ita restringitur, ut antecedente legitimo Processu id obtineatur. Praeterea monet B. STRYKIVS ad BRUNNEM. Jus Eccles. L. II. C. VIII. §. 30. uerb. jurisdictionem in personas ecclesiasticas, quod, si delictum, propter quod remouendus Pastor, ipsum Patronum tangat, si injuriis forsitan hunc affecerit, ipse causam dijudicare non possit, sed Processus coram Consistorio uentilari debeat, quam suam sententiam praesudicio confirmat. Idem jus, in remouendis personis ecclesiasticis, in Pomerania, Patronis competere, testatur STEPHANI de Jure Parr. P. I. Cap. 28. n. 4. STRYK. d. l.

§. XX.

In quibus delictis degradatio ac depositio locum habeat?
Jure Canonico.

Delicta, quorum intuitu degradatio clericorum locum habet, aliter jure Canonico, aliter moribus hodiernis, merito discernuntur. Jure Canonico non omnia delicta degradatio puniuntur, licet grauiora sint, & ita saepius comparata, ut, laicorum respectu, poenam promereri uideantur capitalem, sed tria tantum hac poena digna existimantur, 1) crimen haereseos, CAP. ad abolendam 9. X. de haeret. 2) crimen falsi, ratione literarum Apostolicarum commissum, CAP. ad falsariorum 7. X. de crimine falsi, & denique 3) calumnia grauior, & contumelia atrocior, proprio illata Episcopo, CAN. si quis Sacerdotum 18. CAUS. XI. QV. I. Hisce crimen Sodomiae, propter ejus turpitudinem, PIVS V. addit, cujus Bullae uerba citat NAVARR. in

Plura adiciuntur.

in *Summa C. 17. n. 249.* Adjiciunt porro homicidium qualificatum, ut patris, matris, sobolis, superioris, conjugis, collegae ejusdem monasterii, sine distinctione, siue gladio, alioue instrumento, siue etiam ueneno id perpetratum sit, quin imo incantationem, **DELRIO** *Disquis. Magic. Lib. 5. Sect. 16. §. crimina autem,* **ZOESIVS** ad *Decret. Tit. de poenis, n. 13. ubi pag. 14.* fufius deducit, haec eo tantum in casu procedere, quando clericus delinquens incorrigibilis sit, proque tali per sententiam iudicis habitus sit.

§. XXI.

Simplex autem, & nuda uerbalis depositio, aliorum ^{Nuda uer-} etiam delictorum intuitu, eorumque grauiorum ^{balis depo-} locum habet. Huc jure Canonico inprimis referun- ^{sio in qui-} tur **Simonia**, **CAP. 2. X. de Simonia**, latrocinium, **CAP. obtineat?** ^{bus delictis} **6. X. de poen.** **Concubinatus**, **CAP. 4. X. de cohob. cleric.** conspiratio contra Episcopum, **CAN. Conspirationum 22.** **CAVS. XI. Qu. 1. Blasphemia**, **CAN. siquis, 10. CAVS. XXII. Qu. 1. Furtum, homicidium**, **CAP. cum non ab homi-** **ne 10. X. de judic. confer. CANON. APOST. 5. 6. 7. 11. 14.** **17. 18. 19. 22. 24. 26. 27.** in quibus, & sequentibus plures approbantur causae. Add. **BARBOSA de officio Episcopi, P. 3. allegat. no. n. 10.**

§. XXII.

Nostris in terris, si certa poena delicto indetermina ^{Quando in} te legibus est statuta, clerici mitius, quam laici ^{terris no-} haud puniuntur, sin uero arbitrio iudicis relicta est ^{stris proce-} penes Consistorium est positum, utrum remotione, ^{dat?} **C 2** **degra-**

*Casus in
quibus ces-
sat.*

degradatione, translocatione, aliaue poena, clericum puniri uelit, Vid. *CONSTIT. ELECT. SAX.* Augusti von beyden Consistoriis de ao. 1580. Rubrica, was vor Straffen das Consistorium und dessen Assessoren zu erkennen / und zu gebrauchen haben / ibi: Ob sich wohl ihr Erkänntniß auf Leib und Leben nicht erstrecket / als welches denen Gerichten der weltlichen Obrigkeit vorbehalten / So sollen sie doch nichts desto weniger zu Erhaltung Christlicher Zucht ciuiles poenas zu sprechen / von Uns Gewalt und Dracht haben. *Tantum uero adest, ut remotionis ac depositionis causa ea dicatur, quum Clericus stuprauerit aliquam, quam tamen deinceps ducit in matrimonium, CARPZ. Jurispr. Consil. L. 3. def. 122. quia matrimonium uitium tollit antecedens, CAP. 6. X. qui filii sunt legitimi, quinimo, ne illum quidem remouendum esse iudicamus, qui ab alio stupratam uxoris loco assumit, cum monente Pontifice CLEMENTE III. in CAP. 20. X. de sponsalibus bonum is opus agere uideatur, & tale quidem ex sententia Pontificia, quod peccatorum remissionem operetur. Et quid? nec homicidium semper eas inter causas, quae remotionem merentur, referendum, praesertim, si casuale istud, aut culposum sit, culpa forsan leuissima commissum, CARPZ. Lib. 3. Def. 123. B. HORNIUS ad SCHILTERI Instit. Jur. Can. Lib. I. Tit. 19. §. II. uerb. homicidii casualis.*

§. XXIII.

*Caute, &
praecedente
sufficiens
causae co-
gnitione
decernenda
est.*

Caute uero, nec, nisi legitime seruato Processu modo, habitaque sufficienti accurataque causae cognitione, aduersus ecclesiae ministros, eo in capite, procedendum, B. GEBHARD in loco de Ministerio eccles.

eccles. §. 175. REINKING de regim. secul. et eccles. L. 3. Class.
 2. C. 2. n. 14. Continet enim, tradente sic B. CAR. Rationes.
 PZOVIO L. 3. Def. III. n. 9. actus degradationis & de-
 positionis maximum praecedendum, dum non solum
 existimatio personae remouendae maxime offendi-
 tur, sed & reditus, quibus cum familia sustentatur,
 auferuntur, quod ipse Apostolus PAVLVS inculcat,
 1. ad Timoth. 5. u. 19. aduersus Presbyterum, inquiens, noli
 accusationem recipere, nisi sub duobus, aut tribus testibus, ne
 plebis temeritate, uel potentiorum arbitrio absque legitima cau-
 sae cognitione et examine minister uerbi diuini loco moueatur,
 & in exilium ejiciatur. GERHARD. d. l. §. 175.

§. XXIV.

Volunt etiam Canonistae, ut praecedere debeat ad- Requirunt
 monitio, CAP. 46. & 48. X. de Sentent. excommun. Canonistae
 qui textus licet de excommunicatione tantum loquan- praecedentem admo-
 tur, ex identitate tamen rationis ad alias quoque nitioem.
 poenas uindictae, potissimum ad depositiones mini-
 strorum ecclesiae, applicari possunt, ad quas, monen-
 te CARPZ. Lib. 1. Lit. 18. §. 2. eo minus properan-
 dum, propterea, quod non ministris ecclesiae tantum,
 sed & ipsis Parochianis perquam damnosae sunt, &
 scandalosae, depositiones ministrorum ecclesiae. Ac-
 cedit, quod secundum CONCILIUM CARTHAGI-
 NENSE III. circa clericorum depositiones jam olim ad-
 monitio praecesserit, uid. CAN. 19. CAUS. XI. QV. I.

§. XXV.

Admonitiones uero Canonicae fuerunt nihil aliud, Admonitio-
 quam correctiones amicae, ut alter uitae nauos nes in quo
 C 3 consistant ?
 emen-

tres requi-
runtur.

quale spa-
tium sub se
contineant?

emendaret. Ipsi praescripta legitur forma specialis in CAP. 9. X. de sententia excomm. in 6. trina enim, eaque certis distincta interuallis, uel unica etiam, peremptorie tamen facta, adhortatio, WAGNERECK. ad dict. CAP. 9. desiderabatur. Quo vero temporis spatio singula intervalla a se differre debeant, nec ipsi inter se conueniunt Canonistae. Alii duos praefigunt dies cuilibet admonitioni, uid. B. ZIEGLERUS ad LANCELL. INSTIT. JUR. CAN. Lib. 4. Tit. 13. §. 17. Alii uero sufficere existimant, si una, tribus distinctis terminis, per 15. dies peragatur, COVARR. ad C. almamater, P. 1. §. 9. n. 5. Ita tantum, ut fieri debeant praesentibus testibus, uel ad instantiam partis, uel officio, expresso nomine ejus, qui admonendus est, dict. CAP. 9. de sentent. excomm. in 6. COVARR. c. l. P. 1. §. 9. n. 4. seqq. WAGNERECK. ad cap. 48. X. de sentent. excomm.

§. XXVI.

Quid in
terris no-
stris obii-
neat?

NOstris in terris inter delicta, ab ecclesiae ministris commissa, distinguitur. Atrociora enim, ut homicidium, furtum, ueneficium, quo refert etiam B. BEYERUS in addit. ad CARPZ. L. 3. def. 112. haeresin & errorem doctrinae, Apostasiam tempore persecutionis, prodicionem ecclesiae, usurariam prauitatem, & perjurium, &c. in ministris ecclesiae, nulla licet antecedit admonitio, poena statim coercere possunt ordinaria, dummodo delinquens confessus & conuictus sit; in leuioribus uero, si nimirum quaestio tantum sit de prauis eorundem moribus, neglecto officio, aut uita dissoluta, gradus admonitionum adhibendi, nec statim

statim ad eorum remotionem descendendum; ideoque prius sui admonendi officii, qua monitione reiterata, si nulla spes emendationis apparet, tunc demum ad remotionem recurrendum. Facit huc in Saxonia *Probatur.*

ORDINATIO ECCLESIASTICA Tit. von Obern-Consistorio, Rubrica: Wie weit sich des Synodi Amt/Erkänntniß/ und Verordnung in Abschaffung und Verbesserung vorgefallener Mängel erstrecke? §. Nachdem aber nicht allein die fürgebrachten Mängel ungleich/ da in etlichen die von Christo verordnete gradus admonitionum notwendig gehalten werden müssen/ etliche aber/ wenn besondere/ äußerliche/ grobe/ abscheuliche Laster/ als: greuliche Gotteslästerung/ Hurerey/ Ehebruch/ und dergleichen fürgebracht/ dadurch die Christliche Gemeinde zum höchsten geärgert/ und gleich alsobald der Christlichen Obrigkeit ernstliche Leibes-Straffe/ vermöge der Rechte und unserer aufgerichteten Constitution, vomöchten &c. item §. Was aber sonst Gebrechen und Mängel der Kirchen-Diener Person/ und die Verrichtung ihres Amts/ auch ihrer selbst/ und derselben Weib und Kinder/ Leben und Wandel betrifft/ da es nicht grobe Laster/ so untrachlässlich/ vermöge unserer Constitutionen und Policey-Ordnung/ gestraffet werden sollen/ sondern solche Sachen seyn/ dadurch die Gemeinde Gottes wohl auch geärgert/ aber doch entweder ohne Vorfall geschehen/ oder sonst durch Fleiß und Blut überreilet/ die auch durch sie wohl abgeschaffet und gebessert werden mögen/ also/ daß um solcher Gebrechen willen/ die gleichwohl nicht zu gedulden/ die Kirchen-Diener ihres Dienstes nicht alsobald zuentsetzen/ Sollen in denselben/ nach der Lehre Christi/ Matth. 18. die gradus admonitionum nachfolgender Gestalt gehalten werden/ daß

daß der Pfarrer / Kirchen- und Schul- Diener / er sey untren / unfleißig in seinem Amte / Lebens / unleidliches Aergerniß / für sich selbst / oder auch sein Weib und Kinder / beschuldig oder verdächtig / soll er deshalben für das erste mahl durch seinen ordentlichen Visitorem freundlich erinnert / gestraffet / und zur Besserung vermahnet werden / So nun der Kirchen- und Schul- Diener solches zugesaget / aber nicht erfolgt / und das Aergerniß je länger je ärger bey der Gemeine worden / soll er vor das andere mahl vor den Superintendenten / in Gegenwart seines ordentlichen Visitatoris, oder da der Superintendent selbst Visitator an diesem Ort / in Gegenwart seiner Diaconorum, erfordert / und mit Ernst zur Besserung vermahnet werden. Wenn aber auch auf solche andere Vermahnung das Aergerniß bey ihm nicht abgeschaffet / und der Superintendent solches berichtet / soll er es nicht lange anstehen lassen / sondern was mit gedachter Person durch den Adjunctum, und ihn / den Superintendenten / gehandelt / zum Consistorio berichten / damit er daselbst hin erfordert / und für das dritte und letzte mahl mit besondern Fleiß und ernstlicher Bedraung zur Besserung vermahnet / und da dieselbe auch nicht erfolgt / und deshalben von ihm weiter Klage oder Bericht einkommen / er seines Dienstes hiermit entsetzet seyn soll / confer. LAYMANN *Theolog. moral. Lib. 1. Tr. 5. P. 3. C. 5. n. 2.*

§. XXVII.

*Solennia
degradatio-
num.*

*Exemplum
verbalis de-
gradationis.*

Ipsa degradatio variis absoluitur solennitatibus, verbalis quidem nuda sententia, hujusque publicatione. Ejusmodi sententiae exemplum refert ex schedis B. D. JOH. HENRICI MELICH. DN. HILLIGER in *dissertatione de foro Clerici delinquentis*, §. 8. sequentis tenoris:

Nos

Nos, JOHANNES PHILIPPUS D. G. Sacrae Mogunt. sedis Archi-Episcopus, S. R. Imperii per Germaniam Archi-Cancellarius &c. de Consilio & assensu venerabilium Dominorum a Capitulo nostro Metropolitano Moguntinensi ad hunc actum specialiter deputatorum Coniudicum, videlicet Dn. JO. ab HEPPEHELM, conditi a SAAL, praefatae nostrae Ecclesiae Decani, CAROLI HENRICI, D. Baronis a METTERNICH, Scholastici, VITI CHRISTOPHORI FVCHS a DORNHEIM, Cantoris, THEODORICI CASPARIS Baronis a FVSTENBERG Senioris, & IO. WILHELMI WOLFF, Baronis a METTERNICH, conditi de GRACHT, Canonicorum, Capitularium, in causa inquisitionis contra PHILIPPVM LYDOVICVM Baronem de REIFFENBERG, Clericum Moguntinum, praehabita deliberatione uariorum Iuris peritorum, sic pronunciamus: Quia nobis euidenter, legitime, & ex confessione Tua spontanea constat, Te fornicationes cum multis, secuta quandoque impraegnatione, & impraegnataram desponsatione, praecedente non raro lenocinio, accedente non semel graui impudentia, in super supra plurima maxime tenellarum uirginum, non semper maturarum, etiam uolenta circa Tibi subditas & alienas adulteria aliqua, incestus cum matribus & filiabus, semel in super adulterio stuproque concurrentibus, ut dubium fuerit, an propriam filiam non cognoueris, nec non raptum alterius pupillae Tuae, crimina seu flagitia multis annis commississe & continuasse, sacris legationibus infideliter ab usum fuisse, contra mentem delegantis in opprobrium uerecundiae & castitatis, ut & religionis catholicae, grauemque de haeresi & schismate suspicionem praebuisse, quae non solum graua, uerum etiam scandalosa & damnabilia sunt; Idcirco ab omni ordine & Priuilegio clericali te sententia liter diximus deponendum, beneficiis ecclesiasticis omnibus, nec non gratis priuandum, reque toto uitae tempore penitentiali carceri mancipandum, & in expensas condemnandum esse, decernimus, prout deponimus, priuamus,

D

tuum.

quamque personam carceri penitentiali perpetuo addicimus,
 & in expensas condemnamus. Publ. Mogunt. anno 1668.
 die vero Mense Maji 18.

JOHANNES PHILIPPVS.
 JOHANNES A HEPPEMHEIM.
 CAROLVS HENRICVS, dictus A
 SAAL.

BARO A METTERNICH.
 THEODORVS CASPARVS DE
 FVRSTENBERG.
 VITVS CHRISTOPHORVS FVCHS A
 DORNHEIM.
 JOH. WILHELM WOLFF, COND.
 A METTERNICH.

§. XXVIII.

*Aliud Ex-
 emplum.*

Referrī huc etiam potest sententia, quae contra Su-
 perintendentem Generalem Onoltzbachensem,
 D. CHRISTOPHORUM CHRISTIANUM HAENDEL,
 sub die 22. Sept. anno 1719. a CANCELLARIA lata ac pu-
 blicata est, sequentem in modum:

Auf gerichtliche nothdürfftige Untersuchung/ eingezogene
 beglaubte Rundschaft/ beschehene Confrontation mit eini-
 gen Complicibus, vorgelegte Documenta probatoria und
 deren Recognition, und der Sachen wahrhafften Erfah-
 rung und Befundung/ auch hierauff vollführte Defension, so
 deshalb alles/ nach laut Kayser Carl des fünfften/ und des
 Heil. Reichs/ dann der Hochfürstl. Brandenburgischen pein-
 lichen Hals- Gerichts-Ordnung geschehen ist/ wird nachein-
 geholten Rath zweyer auswärtig unpartheyischen Juristen Fa-
 cultäten/

culcäten / nach nochmaliger reiffer Überlegung / endlich zu Recht erkannt:

Nachdem D. Christoph Christian Händel / gewesener General-Superintendent allhier zu Gnolzbach / wieder des regierenden Herrn Marggrafen Hoch-Fürstl. Durchl. &c. verschiedene Schmah- und Laster-Schriften ausgestreuet / und dieselbe dadurch an Dero Fürstl. Hoheit / auch Person / Ehre / und Regierung freventlich angetastet / und als einen ungerechten Tyrannischen Fürsten in viele Wege zu diffamiren gesucht / auch sonst vielfältig schwerer Verbrechen / sich schuldig gemacht hat ; Als wäre er / wegen solch begangener Missethaten / sich selbst zur wohlverdienten Straff / andern aber zum Exempel / Abscheu und Warnung / nach vorhergegangener gewöhnlicher Degradation , zufolge der strengen peinlichen Rechte / mit dem Schwerdt vom Leben zum Tode zubringen ; Allteweil aber höchstgedachte Sr. Hoch-Fürstl. Durchl. Gnade für Recht ergehen lassen ; Als wird sein Handels / Nahme aus dem Ordinanden- und Kirchen-Diener-Büchern ausgestrichen / und er seiner Ehre hiermit entsetzt / auch so fort mit ewiger Gefängniß beleet / und darinnen mit nothdürfftig / jedoch geringer / Alimentation aus seinen eignen Mitteln unterhalten / auch ist er die so wohl auf seine bisherige Verpflegung / als Inquisition und Bestrafung / verwandte / durch eigene Schuld gehäuften / Unkosten zuerstatten schuldig / die von ihm / Händeln gemachte und edirte / oder auch nur disseminirte Pasquillen und Schmah-Schriften aber werden zu deren Abolition , und andern / solche nicht zu hegen / zur Warnung / durch den Scharff-Richter öffentlich verbrennet. Von Rechtswegen. Signatum unter hervorge-druckten Hoch-Fürstl. Cansley Insiel. Gnolzbach den

22. Sept. 1719. Addantur B. BEYERI *Addit. ad* CARPZ. JURISPRUD. CONSIST. *Lib. 3. Def. III.* ubi aliud exemplum fititur.

§. XXIX.

Degradatio, actualis, etiam sententiam praecedentem, cum causae cognitione latam, requirit.

Pura uero, eaque majoris momenti, requisita, DEGRADATIO, quae *actualis*, seu *realis*, dicitur, praescripta habet. Equidem ad hanc etiam desiderari sententiam, ex antecedenti causae cognitione latam, riteque publicatam, patet pro parte ex Historia JOHANNIS HUSSII, Martyris, quam Jenae 1698. Dissertatione quadam speciali M. WILHELMUS SEYFRIED depinxit, ibique p. 99. ejus sententiae tenorem refert sequenti ratione:

Exemplum.

Sacro sancta Synodus Generalis Constantiensis, Ecclesiam catholicam repraesentans, in Spiritu Sancto legitime congregata ad perpetuam memoriam. Quia teste ueritatis, arbor mala fructus facere malos consuevit, hinc est, quod Vir damnatae memoriae Johannes Wicleff, sua mortifera doctrina non in Christo Jesu per Euangelium, ut olim sancti Patres, filios genuere, sed contra Christi salutarem fidem, uelut radix uirulenta, plures genuit pestiferos filios, quos sui peruersi dogmatis reliquit successores: aduersus quos haec sancta Synodus Constantiensis, tanquam uerpres nociuas, cura peruigili, & cultro authoritatis Ecclesasticae resecare, ne serpent in perniciem aliorum, allaborat. Cum itaque in sacro generali Concilio, nuper Romae celebrato, decretum fuerit, doctrinam damnatae memoriae Johannis Wicleffi damnandam esse, & libros ejus hujusmodi doctrinam continentes, tanquam haereticos, comburendos,

&

6

& huiusmodi decretum sacra autoritate Concilii fuerit approbatum, nihilominus quidem Johannes Hus in hoc sacro Concilio personaliter constitutus, non Christi sed Johannis Wicleffi Haeresiarcae discipulus, post & contra damnationem, & decretum praedictum Articulus Wicleffi ab Ecclesia Dei & a certis olim reuerendissimis in Christo Patribus, Dominis, Archi-Episcopis, Episcopis, diuersorum regnorum & Magistris in Theologia, plurium studiorum, condemnatos, dogmatizauit, asseruit, praedicauit, praesertim condemnationi Scholasticae ipsorum articulorum Wicleffi factae pluries in Uniuersitate Pragensi, cum suis complicibus, in Scholis & publice in praedicationibus resistendo, ac ipsum Wicleff, uirum catholicum & Doctorem Euangelicum, in fauorem ejus doctrinae, coram multitudine Cleri & populi declarauit. Certos etiam & plures catholicos, merito condemnabiles, tanquam haereticos asseruit & publicauit, qui in libris ejusdem Johannis Hus notorie continentur. Quapropter prius plena informatione, de praemissis, & diligenti deliberatione Reuerendorum in Christo Patrum & Dominorum, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, Patriarcharum, Archi-Episcoporum, Episcoporum, & ceterorum Praelatorum ac Doctorum Sacrae paginae, & Juris Utriusque in multitudine copiosa, hoc sacrosanctum Concilium Constantiense declarat, & definit articulos supradictos, qui habita collatione reperiuntur in libris ejus propria manu-scriptis, & quos idem Johannes Hus in publica audientia coram hoc S. Concilio confessus est, esse in suis libris, non esse catholicos, neque esse dogmatizandos; sed ex eis plures esse erroneos, alios scandalosos, alios piarum aurium offensiuos, pluresque esse temerarios & seditiosos, & nonnullos eorum esse haereticos.

& jam dudum a sanctis Patribus & generalibus Conciliis
 reprobatos & damnatos. Et cum supra dicti articuli ex-
 presse contineantur in libris ejusdem Johannis Hus, ideo
 omnes illos libros, quos scripsit in quocunque idiomate, uel
 si ab aliis translati sunt, hoc Sacro-Sanctum Concilium
 damnat & reprobat, ipsosque comburendos solemniter &
 publice in praesentia Cleri & populi in Ciuitate Constanti-
 ensi, & alibi, decernit & definit, adjiciens propter prae-
 missa, omnem illius doctrinam merito esse spernendam &
 ab omnibus Christi fidelibus euitandam. Et ut de medio
 Ecclesiae illa perniciose doctrina eliminetur, haec Sancta
 Synodus prorsus jubet, per locorum ordinarios, tractatus
 & opuscula hujuscemodi per censuram Ecclesiasticam dili-
 genter inquiri, & repertos ignibus concremari. Si quis
 autem hujus sententiae & decreti contemtor extiterit, sta-
 tuit eadem Sancta Synodus, per locorum ordinarios, &
 inquisitores haereticae prauitatis, contra talem, ueluti su-
 spectum de haeresi, procedere. Facta igitur inquisitione
 contra praefatum Johannem Hus & habita plenaria in-
 formatione per Commissarios & Doctores Utriusque Ju-
 ris, & per dicta testium fide dignorum & plurium, quae
 ipsi Johanni Hus palam lecta fuerunt coram Patribus &
 Praelatis hujus sacri Concilii, per quae dicta testium con-
 fiat, eundem Johannem Hussium multa mala, scandalosa,
 seditiosa, & periculosas haereses dogmatizasse, & per
 multorum annorum circula praedicasse: Sacrosancta
 Synodus haec, & in Spiritu Sancto legitime congregata,
 Christi nomine inuocato, per hanc sententiam, quam pro-
 feri in Scriptis, definit, pronunciat, decernit, & decla-
 rat, Johannem Hus fuisse & esse uerum manifestumque
 haereticum, ipsumque errores & haereses dudum ab Ec-
 clesia

clesia Dei condemnatos, & plurima scandalosa piarum au-
rium offensiva, temeraria & seuitiosa publice praedicasse,
non immodicam offensam diuinae Majestatis, ac Uni-
uersalis Ecclesiae scandalum & fidei Ecclesiae detri-
mentum, clauis Ecclesiae, & ecclesiasticas censu-
ras vilipendisse, in quibus per annos plurimos per-
sistit, animo penitus indurato, Christi fideles per suam
pertinaciam multum scandalizans, cum appellationem ad
Dominum Iesum Christum, tanquam ad supremum Judi-
cem, omisis Ecclesiasticis mediis, interposuit; in qua mul-
ta falsa & injuriosa petiit, & scandalosa, ipsius sedis A-
postolicae censurarum & clauium in contemtum. Id circo
propter praemissa & alia plura, praefatum Johannem Hus
haereticum fuisse, pronunciat haec sacrosancta Synodus,
& tanquam haereticum iudicandum & damnandum ju-
dicat praesenter, & dictam appellationem, tanquam inju-
riosam & scandalosam, & illusoriam jurisdictionis Eccle-
siasticae reprobando, ipsumque Johannem Hus populum
Christianum, maxime in Regno Bohemiae, in praedica-
tionibus suis publicis & scripturis per eam compilatis, se-
duxisse, ac ejusdem populi Christiani non ueracem praedi-
catorem Euangelii Christi, secundum expositionem sancto-
rum Doctorum, sed fuisse uerius seductorem uerum: quia
per ea, quae haec sacrosancta Synodus uidit & audiuit,
cognouit eundem Johannem Hus pertinacem & incorri-
gibilem, & adeo totaliter, quod non cupiebat ad gremi-
um sanctae matris Ecclesiae redire, neque haereses & er-
rores per eum publice defensatos & praedicatos uelle ad-
jurare. Id circo hoc sacrum Concilium Constantiense eun-
dem Johannem Hus ab ordine Sacerdotali & aliis ordini-
bus, quibus existit, insignibus deponendum & degradan-
dum

dum fore, declarat & decernit, committens nihilominus Reuerendis in Christo Patribus: Archi-Episcopo Mediolanensi, Felrensi, Astensi, Alexandrino, Pagarensi, & Vavrensi Episcopis, ut in praesentia hujus sacrosanctae Synodi dictam degradationem, secundum quod ordo juris requirit, debite exequantur.

§. XXX.

Solemnia
degrada-
tionis actu-
alis.

Ipsa autem solemnia in actu degradationis adhibenda consistunt a BONIFACIO VIII. in CAP. II. de penis in 6to. sequentem in modum:

Actualis vero sive sollemnis caelestis militiae militis, id est clerici degradatio, quum ad eam fuerit procedendum, fiet, ut exauctorizatio ejus, qui militiae deseruit armatae, cui militaria detrahuntur insignia, sicque a militia remozus castris rejicitur, priuatus consortio & privilegio militari. Clericus igitur degradandus uestibus sacris indutus, in manibus habens librum, uas, uel aliud instrumentum seu ornamentum ad ordinem suum spectans, ac si deberet in officio suo solemniter ministrare, ad episcopi praesentiam adducatur; cui Episcopus publice singula, siue sint uestes, calix, liber, seu quaeuis alia, quae illi juxta morem ordinandorum clericorum in sua ordinatione ab Episcopo fuerint tradita seu collata, singulariter auferat, ab illo uestimento seu ornamento, quod datum uel traditum fuerat ultimo inchoando & descendendo gradatim degradationem continuet, usque ad primam uestem, quae datur in collatione tonsurae, tuncque radatur caput illius seu tondeatur, ne tonsurae seu clericatus uestigium remaneat in eodem. Poterit autem Episcopus in degradatione hujusmodi uti uerbis aliquibus ad terrorem illis oppositis, quae in colla-

collatione ordinum sunt prolata, dicendo presbytero haec uel similia uerba: *Auferimus tibi uestem sacerdotalem & te honore sacerdotali priuamus: sicque in remotione reliquorum insignium similibus uerbis utens in ablatione ultimi, quod in collatione ordinum fuit primum, infra scripto, uel alio simili modo pronunciet, siue dicat: Auctoritate Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti ac nostra, tibi auferimus habitum Clericalem, & deponimus, degradamus, spoliamus, & exuimus te omni ordine, beneficio, & privilegio clericali.*

§. XXXI.

Exemplum huiusmodi degradationis solennis habemus in LIBRO SENTENTIARUM INQUISITIONIS THOLOSANAE fol. 137. in JOHANNE PHILIBERTO Presbytero, qui Valdensium communioni se adjunxerat, quemque iussu Papae Archi-Episcopus Tholosanus (quoniam Episcopus Auxitanus, cujus Dioecesi subiectus erat, obierat) praesentibus aliis Abbatibus, Praelatis, aut eorum Vicariis, omnibus suis ordinibus degradatum Curiae seculari tradidit. Postquam enim constitutus fuit in uestibus sacerdotalibus, omnia illi ornamenta, certis quibusdam adhibitis uerbis, ablata sunt. **CALIX & PATENA:** *Auferimus tibi calicem & patenam, teque exuimus & priuamus officio & potestate offerendi Deo sacrificium & missam quamlibet celebrandi.* **STOLA SACERDOTALIS:** *Auferimus tibi orarium, siue Stolam sacerdotalem, cum jugum Domini suae repraesentatum in illa portare contemseris, & Stolam innocentiae obseruare.* **DALMATICA:** *Auferimus tibi Dalmaticam, Diaconalis officii ornamentum, cum ipsam non portaueris in indumentum laetitiae & uestimentum salutis.* **LIBER EUANGELIORUM:** *Auferimus*

ferimus tibi librum Euangeliorum, teque in Ecclesia DEI legendi officio & potestate exuimus & priuamus. **STOLA** DIACONALIS: Auferimus tibi Stolam Diaconalem, teque exuimus & priuamus potestate, Diaconale officium exercendi. **CALIX, PATENA, URCEOLUS, AQUA, MANILE, MANUTERGIVM**: Auferimus tibi Calicem, Patenam, Urceolum, Aquam, Manile, Manutergium, Subdiaconatus officii instrumenta, teque illorum usu exuimus & priuamus. **TUNICA SUBDIACONALIS**: Auferimus tibi Tunicam, Subdiaconalis officii ornamentum, cum illo usus non fueris ad iustitiam & salutem. **MANIPULUS**: Auferimus tibi Manipulum, Subdiaconatus officii ornamentum, teque exuimus & priuamus ministerio, designato in illo. **LIBER EPISTOLARUM**: Auferimus tibi Librum Epistolarum, teque exuimus & priuamus potestate legendi eas in Ecclesia sancta DEI. **CERAFERARIUM**: Auferimus tibi ceraserarium, teque exuimus & priuamus officio luminaria in Ecclesia accendendi. **URCEOLUS**: Auferimus tibi urceolum, ne de caetero eo utaris ad suggerendum uinum & aquam in Eucharistiam sanguinis Christi. **LIBER EXORCISMORUM**: Auferimus tibi Librum Exorcismorum, teque priuamus & exuimus potestate, manus super energumenis, siue baptizatis, siue catechumenis imponendi. **LIBER, CUM QUO FUIT LECTOR**. Auferimus tibi Codicem, quem cum lectoratus ordine suscepisti, teque exuimus & priuamus potestate illum legendi de caetero in Ecclesia sancta DEI. **CLAVES**: Auferimus tibi Clauis Ecclesiae, teque exuimus & priuamus officio & potestate custodiendi res, quae ipsis clauibus recluduntur, & portas etiam Ecclesiae aperiendi, siue claudendi. Auctoritate DEI omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac etiam potestate, nobis, ut praemittitur, in hac parte commissa, auferimus tibi habitum Clericalem, & te ab omni sacerdotali & alio quolibet ordine deponimus, ac etiam degradamus, teque spoliamus & exuimus ab omni honore, beneficio

ficio, ac privilegio Clericali: & nihilominus pronunciamus & dicimus nobili Viro, Domino GUIARDO SENESCHALLO, THOLOSANO, hic praesenti, ut te in forum recipiat degradatum: Ipsum tamen instanter requirimus & rogamus, ut circa mortis periculum & membri mutilationem, suam circa te sententiam moderetur. Praeterea caput Clerici deponendi tondi solet, & manus uitro radi, uel ferro, priusquam recipiatur a curia seculari, ut tollatur unctio, facta in ordinatione. Confer. PETRUS SUAUIS in Hist. Concilii Trident. Lib. IV.

§. XXXII.

Degradationem Viri de Ecclesia Christi bene meriti, JOHANNIS HUSSII Martyris, supra laudatus M. Aliud Exemplum. WILHELM Seyfriedt in dissertatione sua Historica, de JOHANNIS HUSSII Ortu, Educatione, Studiis, Doctrina, Vita, Morte, & Scriptis, §. 14. p. 102. sequentem delineauit in modum:

Ponebatur HUSSIUS noster in locum erectum, & admonebatur, ut se uestibus, in trunco jacentibus, indueret, ac si missa celebranda foret. Fecit, quod mandarunt, apprehendit Stolam his uerbis: JESU Domine, mi Redemptor, tu etiam, cum ab Herode ad Pilatum ducereris, in alba ueste ludibrio habitus fuisti; quae uerba semper repetebat, donec omnibus uestibus circumcinctus. Ad haec ad ipsum abierunt Archi-Episcopus Mediolanensis, Petrensis, Apsensis, Alexandrinus, Bagarenensis, & Vausensis, ipsum adhuc semel uerbis salutantes, ut sententiam suam mutare, doctrinae impiae renuntiare, saluti suae consulere non denegaret. HUSSIUS, se ad populum stertens, talia effatus uerba: Hi Domini Episcopi me perhortantur, ut coram uobis omnibus confitear, me errasse. Quod si res sic se haberet, ut cum hominis alicujus infamia fieret, fortassis facilius mihi per-

fuaderent ; Nunc uero in conspectu DEI mei uersor, sine cuius summa ignominia & conscientiae meae approbatione facere nullo modo possum ; nunquam enim quicquam docui & dixi istorum, quae contra me falso proposita sunt, iis uero semper contraria sensi, scripsi, docui, praedicaui. Quo ore denique caelum ipsum aspiciere, qua fronte eos, quos docui, quorum magna est multitudo, uidere possem, si per me accideret, ut, quae eis haecenus certissima fuerant, incerta essent ? Tot me animas, tot conscientias firmissimis scripturae sententiis, & Euangelii Domini nostri JESU CHRISTI doctrina purissima imbutas, & contra omnem impetum Satanæ munitas, me hoc exemplo perturbatas reddam ? Non faciam, neque committam, ut hoc corpus uidei destinatum, pluris, quam illorum salutem, fecisse uidear. *Quia igitur mandatis obtemperandi abnuebat, descendere iussus est, & ad ipsum Episcopi appropinquantur, ad actus degradationis incipiendos. Primo autem accesserunt Archiepiscopus Mediolanensis, nomine Nicolaus, & Bisontinus, qui HUSSIO calicem in manu tenentem eripuerunt, hanc terribilem imprecationem adjicientes : O Juda maledicte, qui deserens consilium pacis, iniisti consilium cum Judaeis ! Auferimus a te, tanquam ab indigno, calicem redemptionis. JOHANNES HUSSIUS autem intrepida uoce exclamauit : Ego confido DEO omnipotenti Patri, Saluatori meo Jesu Christo, pro cuius nomine haec patior, certoque sum persuasus in animo, quod ipse calicem redemptionis non auferat, sed potius cum ipso in regno caelestis bibiturus ero. Alius contingebat, exuens stolam, alius aliud, ubi semper apud quemlibet habitum sacerdotalem turpissimas & stupendas imprecationes apponebant, ad quas Nosler dicta reulit haecce : Omnia illa lubenti & constanti animo propter ueri-*

ueritatem & nomen IESU CHRISTI perfero & patior, qui a Judaeis maioribus calumniis oneratus, & foedioribus uerbis lacessitus est. *Nihil magis restabat, quam caput ejus rasatum, quod nonnulli Episcopi nonacula, alii forfice, detondere uolebant; Hinc rixa inter illos est exorta, & conuenire statim non poterant. Haec inter HUSSIUS ad Imperatorem faciem direxit: Miror, dicens, cum omnes crudeles sint, in ipsa diuitate conuenire non posse. Denique tamen forfice rasuram capitis in quatuor partes ad speciem crucis scisserunt, his uerbis: Jam hoc sacrum Constantiense Concilium, JOHANNEM HUSSIUM ex ordine sacerdotii ac munere praeclaro, quo exornatus fuit, remouit, ea re declarans, quod hominem hunc templum atque Ecclesia DEI abdicauerit, ac destitutum suo praesidio potestati seculari tradiderit. Ultimo coronam ex Papyro factam ad speciem Pyramidis fastigiati, cubitali ferme longitudine assumebant, in qua horrenda specie tres diaboli depicti & efformati erant, cum inscriptione: HAERESARCHA. Hanc coronam uidens HUSSIUS, alta erumpebat uoce: Dominus meus IESUS CHRISTUS longe asperiores spineamque coronam, propter mea peccata & facinora maxima, innocenter ferre debuit, quare ego miser peccator hanc leuiorem, quamuis ignominiosam, ferre recusarem? Hanc coronam imponebant Episcopi istius capiti, hoc stupendum & inauditum adijcienes anathema: Nos commendamus animam tuam diabolo. Ad haec HUSSIUS, manibus complicatis, supplex in genua procidens, caelumque adspiciens, ingemiscebat: Ast ego commendo animam meam benignissimo DN. IESU CHRISTO, meo unico Saluatore. Hac degradatione finito, Episcopi se ad Imperatorem conuertebant, dicentes: Haec sacrosancta Synodus Constantiensis JOHANNEM HUSSIUM, qui in Ecclesia DEI nihil magis habet officii & negotii, iudicio & potestati ciuili relinquit. Surrexit Imperator, & ad Ducem Bauariae, LUDOUICUM, pe-*

nes ipsum gladium in manu tenentem sic loquebatur : Quoniam nos habemus gladium, sumite hunc maledictum haereticum, & poena haereticis digna afficite. *Hic uocauit iudicem Constantiae urbis, eumque tradidit, inquit: Nominis Imperatoris SIGISMUNDI, nostri Domini, sumite JOHANNEM HUSSIAM, haereticum maximum, & igne consumite corpus suum. Qui mandato obtulerans lictores duos ante HUSSIAM, duos post ipsum, duos uero uiros Ducis LUDOUICI milites juxta Nostrum, illum pedibus manibusque constrictum tenentes, ambulantes, collocauit, & caterua concomitante 3000. militum armatorum, ad supplicii locum duxit.*

Plura exempla degradationum uid. penes B. LUTHERUM TOM. JENENS. *Germ. III. fol. 48. B. HORNIIUM ad SCHILTERI INSTIT. JUR. CAN. Lib. 1. Tit. 19. §. 15. uerb. adhibitis.*

§. XXXIII.

Causae solennitatum praescriprunt.

Haud pauci sunt, qui existimant, Jure Canonico propterea ad degradationem, solenniter conficiendam, tot, tamque uarios, requiri ritus, ut ob difficultatem, sumtuumque, non exiguorum, erogationem, rarissime peragi possit, quo quidem pacto non potest non accidere, ut sceleratissimi etiam Clerici saepius capitali de supplicio detrahantur. Vid. PETR. SUAU. HIST. CONCIL. TRIDENT. *Lib. IV.* Id ne contingeret tam saepissime, Principes Germaniae in Grauiumibus, *Norimbergae anno 1520.* Pontificis Oratori exhibitis, certum quandam modum, eumque restrictum, harum solennitatum intolerabilium, serio exegerunt, uid. HORTLEDER. de bello *Germ. Lib. 1. C. 1. n. 56. seqq.* ubi sic: *Es ist denen Erzbischoffen und Bischoffen etlicher massen ohne beständigen Grund verboten / daß dieselbe Geueihete nicht öffentlich straffen döressen / sie seyn denn vor degradiret / wel-*

Principes Germaniae laborarunt de restringendis his solennitatibus.

welches denn mit so grossen Kosten und Gebränge gethan werden muß/ daß es gar Wunder selten geschieht. Sed parum effecerunt, aut nihil fere consecuti sunt; namque in CONCILIO TRIDENTINO, habita Patribus & bene longa & satis litigiosa disputatione, tandem decretum fuit, in ritu exauctorationis nihil innouandum, sed difficultati conueniendi tantum, & sumtibus quodammodo parcendum esse, in SESS. 14. de Reform. C. 4. PETRUS SUAV. in HIST. CONCIL. TRIDENT. d. 1. In GALLIA uero, licet clericos eximie uenerentur Galli & summa colent obseruantia, nihilo tamen secius eos grauioris delicti reos, a Iudice laico, neglecta degradationis solennitate, minime raro capitis poena plexos fuisset, testantur Galli Icti RENATUS CHOPPINUS de sacra Polit. Lib. 2. Tit. 3. item ANTONIUS MORNACIUS ad Aurb. Clericus, C. de Episc. & Clericis.

§. XXXIV.

NOstris in terris, & quidem inter Augustanae Confessionis addictos, peculiarem solennitatem in deponendis clericis, Ecclesiaeque ministris, non adhiberi solere tradit CARPZOVIVS in JURISPRUD. CONSIST. Lib. III. Def. 17. n. 9. Licet uero cum B. STRYCKIO ad BRUNNEM. JUS ECCLES. Lib. II. cap. 19. §. 4. ad uerb. per actualem sacrorum instrumentorum ablationem p. 599. facile demus, in terris nostris, & apud eos, qui Augustanae Confessionis subscripserunt, degradationem necessitatis amplius haut esse; quam plurima tamen numerantur exempla, eorum, qui & Euangelicos inter, ad mortem condemnati, uestibus clericalibus, quibus induti erant, solenniter spoliari prius fuerunt, & denudati ornatu, quam ad supplicium traherentur. Hujus solennitatis obseruantia id effici, dicit B. STRYCK. c. l. ut dignitas

gnitas ordinis clericalis integra, intacta, illibataque maneat, quamvis DN. THOMASIO ad LANCELLOTTI INSTIT. JUR. CAN. L. IV. Tit. IV. §. 3. n. 168. p. 1928. in reliquiis Papatus numeretur.

§. XXXV.

Exemplum. Pertinet huc exemplum, quod Lipsiae mense Julii 1719. contigit, atque a DN. de ROHR. im Ober-Sächsl. Kirchen-Rechte. L. II. Cap. 1. §. 40. sequentem in modum traditur: Es hatte ein gewisser Priester Eilenburgischer Inspection von dem Dorffe Battaun bey seinem Ehlosen Leben allerhand Schande und Laster in Fleischnen Lüsten verübet/ und war darüber in Inquisition gerathen/ da es nun mit ihm so weit gekommen/ daß eine Leibes-Straffe an ihm vollzogen werden sollte/ So mußte vorher/ auf Allergnädigste Verordnung von **Ihro Königl. Maj. in Pohlen und Chur-Fürstl. Durchl. zu Sachsen/** der geweihte Character des ermeldten Inquisiti auf solenne Art abgethan werden. Diefemach ward den 7. Julii früh vor 6. Uhren der Degradandus durch den Amts-Land-Knecht in die Superintendentur zu Leipzig gebracht/ ihm sein ehemahliger Priester-Habit/ als der Priester-Kock und Halsgen über den schwarzen Kock abgelegt/ und nur in der schwarzen Veste. in der Unter-Stube der Superintendentur vorgestellt. In dieser saßen der Superintendent, der damahls lebende D. Johann Dornfeldt/ nebst dem Commissions-Rathe und Ceyß-Ammanne/ D. Wagnern/ und dem Ceyß-Amts-Actuario. Auf der einen Seite bey denen Fenstern saßen sechs darzu ersoderte Geistlichen/ theils aus der Stadt/ theils von dem Lande/ auf der andern aber einige Consistoriales, und gegen über befunden sich von denen Patronen derer dem Degradando ehemahls zugehörigen Kirch-Spiele

Spiele ein paar Abgeordnete und Bevollmächtigte. In dieser und noch anderer Zuschauer Gegenwart/ ward von dem Superintendenten dem vor Ihm stehenden Inquisito vorgehalten/ wie schändlich er sich in denen Lüsten des Fleisches herum gewälhet/ sich dadurch seines Ehren- und Geistlichen Standes verlustig/ und hingegen einer schweren Leibes- Strafe werth gemacht hätte. Wann denn vor deren Vollziehung/ auf allergnädigsten Befehl des Summi Episcopi, so durch den Creysß-Actuarium abgelesen worden/ er vorjeho des geistlichen Characters gänglich entsetzet/ und entweihet/ der geistl. Verrichtungen/ als Predigens/ Beichthörens/ Taufens/ und Sacrament Austheilens/ sich Zeit seines übrigen Lebens gänglich zu enthalten/ hiermit ernstlich vermahnet/ und zum Zeichen dessen hiermit öffentlich ausgekleidet werden solte; Als mußte der so genannte Bettel- Voigt/ oder Kirch- Knecht bey der Nicolai- Kirche hinzutreten/ dem Degradando erstlich den Priester- Rock/ auch leglich das Häßigen abnehmen/ und darauf ward/ daß er lediglich vor einen Lāyen zu achten/ ausgesprochen. Endlich ward der Degradatus dem Commission- Rathe und Creysß- Ammannen zur Execution der ihm zugesprochenen Leibes- Strafe übergeben/ mit angehängtem Wunsche/ daß sich dergleichen Aergerniß sühro hin nicht weiter ereignen möchte. Da nun hierauf der Commission- Rath mit wenig Worten die zuerkannte Leibes- Strafe zu vollziehen/ sich erkläret/ So ward der Entkleidete/ und bloß in der Weste und Huth stehende Priester dem Land- Knecht wieder übergeben/ jedoch/ den Zulauff des Volcks zu vermeiden/ in einer Sänffte wieder in seine Custodie/ und nachhero ins Zucht- Haus nach Waldheim/ gebracht. Ejus generis plura exempla sicut B. BEYERS in *Addit. ad CARPZOVII Jurisprud. Consist. Lib. III. Def. 117. DN. HILLIGER de Foro Clerici delinquen-*

quentis. §. 20. Der Neubestellte Agent de anno 1708. p. 375. seqq. Europäische Fama, Pari. 299. Rubrica von Dämme markt / p. 893. seqq.

§. XXXVI.

*An degradatio ipso jure fieri possit?
Rationes dubitandi pro affirmatiua sententia.*

Vtrum uero Degradatio nonnunquam ipso jure fiat? quaestio est, disquisitione haut indigna. Equidem INNOCENTIVS IV. in CAP. I. §. *fin. de homicidio in 610* id approbare uidetur. *Sacri, iniquens approbatione Concilii statuimus, ut quicumque Princeps, Praelatus, seu quaeuis alia ecclesiastica, secularisue Persona, quempiam Christianorum praedictos assassinos interfici fecerit, uel etiam mandauerit, quamquam mors ex hoc forsitan non sequatur, aut eos receptauerit, uel defenderit, seu occultauerit, excommunicationis & depositionis a dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio incurrat sententias ipso facto: & illa libere aliis per illos (ad quos eorum collatio perinet) conferantur, sit etiam cum suis bonis mundanis omnibus, tanquam Christianae religionis aemulus, a toto Christiano populo perpetuo diffidatus, & postquam probabilibus constiterit argumentis, aliquem scelus tam execrabile commisisse, nullatenus alia excommunicationis, uel depositionis, seu diffidationis aduersus eum sententia requiratur.* Referrur huc etiam potest CAP. 23. *X. de sentent. excommunicat.* ubi Sacerdos quidam seditiosus a iudice seculari, sine praecedente degradatione, fustigatione & patibulo punitus fuit. Adde, indignum esse, ut illi subueniatur ab Ecclesia, per quem constat uenisse scandalum in Ecclesia, secundum CAP. 2. in *fin. X. ne Clerici uel Monachi.* Frustra enim inuocat legis auxilium, qui legis transiit limites, in ipsaque legem peccauit, adeo, ut, quo se fecit indignum, priuilegio immunitatis gaudere non debeat, CAP. *fin. X. de immunit. Eccles.*

§. XXXVII.

§. XXXVII.

Haec quamuis se ita habeant, attamen in quaestione ^{Rationes decidendi pro negativa.} juris, cum fama communis, quae uitii & culpae inculsat clericum, incerta saepe, haud sincera, & fallax deprehendatur, falsa uero ista inculpatio iudicem secularem possit decipere, ut protinus inuehere in Clericum non dubitet, hunc ipso jure, ratus, suo exemptum priuilegio, propterea consultius est, ut, donec ueritas criminis ad liquidum explorata sit, iudicium formetur non a Magistratu seculari, sed ecclesiastico. Hanc in sententiam pronunciauit *Facultas Juridica Vitembergensis* ad Consultationem *Ministerii Gripswaldensis*, hisce uerbis: *Die weil kein Prediger ohne Erkenntniß aus seinem Dienste mag gesetzt werden / solches Erkenntniß doch nicht denen Patronis, sondern dem Bischoff derselben Orten / oder dem Metropolitanen zusehet &c. So haben auch die Städte in Pommern nicht Fug / ihre Prediger ihres Gefallens zu dimitiren / sondern sind schuldig / da sie die Prediger nicht zu leiden vermeinen / die Erkenntniß auf das Consistorium zu stellen.* CARPZOV. in *Jurispr. Consist. Lib. 3. Def. 10. n. 4. Confer. DEDEKEN. in P. 3. Membr. 1. Sect. 1. n. 12. seqq. fol. 393.*

§. XXXVIII

Facta degradatione clericus, ob flagitium commissum ^{Degradatione facta, clericus depulsus iudicij seculari illico traditur et puniendus.} sacrorum gradu depulsus, illico seculari potestati traditur puniendus. Atque hanc ob causam quoque actus degradationis in praesentia Magistratus secularis peragitur, ut ipsum, priuilegio exutum, in forum suum statim recipere puniendum possit, CAP. 27. X. de V. S. ^{aus. debet ecclesia pro de gradato ef.} quo loco tamen INNOCENTIVS III. monet, ecclesiam

*efficaciter
intercedere.
in quo in-
tercessio
consistat?*

*Cur inter-
cessio prae-
scribita?*

pro degradato efficaciter intercedere debere, ut citra mortis periculum circa eum sententia mitigetur. Id quod ENGEL ad DECRET. Tit. de Pœnis. n. 14. interpretatur, ut uerbum *efficaciter* non ita sit intelligendum, quasi Episcopus, reum pœna mortis liberare, teneatur & obligetur: Hoc enim si esset, frustra leges ecclesiasticae juberent propter enormia crimina remotum officio sacrorum seculari tradi judicio, ut secundum leges ciuiles puniatur; At intercessio *efficaciter*, i. e. serio & frequenter facienda est, ut ecclesiastica significetur mansuetudo, nec Episcopus, degradationem peragens, mortem degradati desiderare uideatur. Pone itaque, Episcopum degradantem, judicem secularem hunc in modum compellare: *Domine iudex, rogamus nos, cum omni affectu, quo possumus, ut amore Dei, pietatis, & misericordiae intuitu, & nostrorum interuentu precaminum, miserrimo huic nullum mortis, uel mutilationis periculum inferatis; mentem tamen aliam longe uerba habere uidentur. Nisi enim iudex rogo statim traderet haereticum degradatum, ipsum forsan, ut haereticorum fautorem, simile maneret periculum, DN. THOMASIVS ad LANCELL. Lib. 1. Tit. 20. n. 298. p. 271. circa fin.*

§. XXXIX.

*Judex secu-
laris an de-
nouo de
causa ejus
modi cleri-
ci cognos-
cere possit?*

Præterea, num iudex secularis aduersus degradatum clericum, sibi traditum, nouum Processum formare, atque ulterius in delictum inuestigare, deque iustitia causae cognoscere possit? omnino in disquisitionem uenit. Id communiter negant Canonistae, qui Magistratum secularem hac in parte tantum executorem, & potestatis ecclesiasticae quasi ministrum, cui, praeter solam sententiae executionem, nulla cognoscendi copia amplius relicta sit, agnoscunt. At enim uero ENGEL da

ad DECRET. n. 15. *seqq.* distinguit, utrum scilicet crimen, aut mere ecclesiastici, aut mixti fori, a degradato commissum sit; si prius, ulterius cognoscendi copiam iudici seculari denegat, sin posterus, concedit. Confer. *Nou. 123. Cap. 21.* Sed quid? si, facta etiam degradatione, tuam quis docere possit innocentiam, licere id, propterea eo minus dubitamus, quod defensiones non solum favorabiles adeo sunt, ut, quod Practici dicere solent, ne diabolo quidem denegandae; sed & in *Can. Episcopus. 65. Caus. XI. Qu. 3.* expresse innocentiae deductio in tantum approbatur, ut dejectus, si innocens postea reperitur, restituendus sit pristino ordini, cum reali & exteriori traditione ornamentorum, uestium, & rerum, quae in unoquoque ordine tradi solent, & per degradationem ereptae sunt, ita, ut e manibus Episcoporum coram altari singulas recipiat, ZOESIUS ad DECRET. L. V. lit. 37. n. 12.

§. XL.

Varios autem, eosque diuersos, nec leues, effectus <sup>Effectus de-
positionis
uerbales</sup> depositiones ac degradationes Clericorum produ-
cunt. Nuda enim uerbalis depositio priuat ministerio ecclesiastico, seu functione publica, & simul, ne quis amplius prouentus atque emolumenta percipiat, efficit, ita, ut a die lententiae beneficia cessent, & si presbyter remotus sit, hic nullum jus celebrandi missam, uel administrandi sacramenta amplius habeat, quod quidem CLAVDIUS FLEVRY in *Instit. Jur. Eccles. P. 3. Cap. 19. §. 1.* ita temperat, ut sacramenta, ab eiusmodi deposito administrata, non prorsus sint invalida, sed presbyter, spreta ecclesiae prohibitione, consecrans, vel administrans, graviter peccet, omnesque, sacris ipsius assistentes, peccati fiant participes. Retinet autem eiusmodi depositus priuilegia clericalia fori & canonis,

ita, ut uigore CAN. 29. C. 17. Qu. 4. anathematis arctissimo uinculo teneatur, qui ejusmodi clerico uel monacho uiolentas manus intulerit, cujus explicationem proponit fusius LAYMANNVS in *Theologia morali*, L. 1. Tract. 5. P. 2. C. 5. n. 3. seqq.

§. XLI.

Acquiescitur regulariter in depositione uerbali, nec alia poena adijcitur. Depositus autem uitam secularem degere non debet. Potest de muno munus clericale ei demandari.

Quid in Saxonia?

Est etiam in depositione, seu remotione clericorum regulariter acquiescitur, nec alia poena, praeter depositionem, propter delictum imponitur, DN. DE ROHR, *Über-Sächs. Kirchen-Rechte* / L. 2. C. 1. §. 39. p. 336. Jure tamen Canonico, Cap. 7. et 8. Dist. 81. depositus, ut uitam degat secularem, non permittitur, sed monasterio includitur, ut poenitentiam agat, quam, si subire detrectet, excommunicationis fulmine feriri solet, FLEURY, d. l. §. 2. circa fin. Nec dubium, quin ejusmodi officio remoto, acta poenitentia, & infecuta vitae frugalitate, moribusque mutatis, denuo munus clericale demandari possit, quo quidem in casu in Saxonia per §. 18. RESOLVT. GRAVAM. de anno 1661. TIT. Von Consistorial-Sachen sequentia sancita leguntur: Daß diejenigen Kirchen- und Schul-Diener / so wegen Verbrechen ab officio remouiret / nicht leichtlichen / wie etwan bißhero geschehen seyn mag / ohne sonderbare und sichere Bezeugung der Besserung wieder in ein Amt gesehet / auch wenn er gleich über seiner Verbrechen Reu und Leide träget / und von sich wahre Besserung spühren lässet / dennoch zum wenigsten Vier oder Fünff Jahr / ihme und andern zu künfftiger Warnung und Abscheu / ohne Beförderung gelassen werden solle.

§. XLII.

Effectus degradationis realis.

Plus operatur actualis, seu realis, degradatio. Haec omnia jura ac priuilegia ordinis & clericatus tollit, ut ejusmodi degradatus instar laici habeatur, & potestati ciuili sub-

subjiciatur; uid. GLOSS. in c. 2. de poen. in 6to, uerbo, *privilegio clericali*. JVL. CLAR. Lib. V. sent. §. fin. Qu. 47. n. 1. in not. quod quidem Canonistae non ita simpliciter concedunt, propter characterem indelebilem, quem clericis ordinatione tribui asserunt, quemque CONCIL. TRID. Sess. ob characterem indelebilem. VII. CAN. de Sacram. 9. & Sess. 23. CAP. 4. & CAN. 4. sub anathemate inculcasse, perhibent, uid. HULSEM. *Breniar.* CAP. 19. 12. & SUPPLEM. th. 6. segg. HIST. Concil. Trident. p. 666. Unde etiam tres Doctorum sententiae sunt ortae, 1) quod degradatio sit priuatio totalis ordinis clericalis, 2) saluo characterē, hoc est, facultate fungendi officio sacro absque noua ordinatione, 3) saluo clericatu, h. e. primo actu fungendi, quae tamen cum media coincidit. DN. BOEHMER. ad SCHILTERI. *Instit. Jur. Can. L. 1. Tit. 19. §. 14. lit. A.*

§. LXIII.

At enim uero characterem istum totum esse commentitium, uel exinde apparet, quod, monente B. HORNIO ad SCHILTERI. *Instit. Jur. Can. L. 1. Tit. 15. §. 6. uerb. character indelebilis*, in definiendo hoc characterē Romanae Ecclesiae Doctores misere defudant, nec certi quid tradere possunt, uid. B. ZIEGLER ad LANCELL. *Lib. II. Tit. 2. p. 304. §. 4. confer. DN. BOEHMER. c. 1. Lib. 1. Tit. XV. §. 6. lit. A.* ubi docet, huic doctrinae BAPTISMUM dedisse occasionem, simulque differentiae rationes tradit. Accedit, quod, si character, per ordinem impressus, indelebilis sit, neque post degradationem Clericus Magistratui ciuili, ex hypothese Pontificiorum, subijci possit, cum semper maneat characterē sacro signatus, consequenter persona ecclesiastica, B. ZIEGLER ad LANCELOTUM *Lib. 1. Tit. 20. §. 5. uerb. seculari curiae*. Equidem hanc consequentiam DN. BOEHMER ad SCHILT. *INST. JUR. CAN. Lib. 1. Tit. 19. §. 14. lit. A.* negat per instantiam, *Manet*, dicens, *character Christianismi in apostata, u. g. circumciso, qui, si reuersus fuerit, non rebaptizatur, itaque potentia quidem remanet, sed actus uterque, primus & secundus tollitur*. At enim uero argumentum a baptismo non reiterando ad characterem indelebilem, qui ex ordine

de-

deducitur, minime quadrare, ex iis potissimum patet, quae tradit B. ZIEGLER. *d. l. II. Tit. 2. §. 4. uerb. iterari possunt.* Characterem itaque istum indelebilem nostrae Ecclesiae merito tralatitium fictitiumque censent, licet negari nequeat, quaedam adhuc superesse porismata, quae ex illo characterem indelebili fluere uidentur. B. HORN. *d. l. ibique citati.*

§. XLIV.

An degradatio dissoluat conjugium inter Ecclesiam & Episcopum? Affirmant Canonistae.

Inter effectus caeteros degradationis referunt etiam Canonistae dissolutionem conjugii ecclesiam inter & Episcopum, de qua LANCELLOTTVS *in Instit. Lib. 1. Tit. 17. §. 2.* hunc in modum scribit: *Vidimus huc usque de spiritualis foedere conjugii, quod inter Episcopum & Ecclesiam contrahitur, quod electione & postulatione initiari, confirmatione ratificari, consecratione intelligitur consummari. Tractemus nunc, quibus modis Episcopus ab Ecclesia remouetur, & sic quomodo tale conjugium praeter mortem dissoluitur.* Contingit autem id tribus modis: Translatione, Renunciatione, & Depositione.

Negant nonstrates, praesertim Zieglerus.

At istud conjugium, ejusque dissolutionem haud immerito iterum inter somnia, & inter futiles commentitiasque sententias refert B. ZIEGLER *ad d. l. uerb. de spiritualis foedere conjugii.* Dicitur quidem in scripturis minime raro Ecclesia sponsa, sed tantum abest, ut Episcopi, ut potius Sospitatoris Christi, sponsa audiat. Hi, qui ab eo mittuntur, ut per uerbum, & sacramenta, eam in amore diuino contineant, ministri tantum, nec sponsi, nec conjuges, sunt, qui potius adulteri uidentur, qui praeter unum seruatorem, conjugium tale affectant, dum ex ministris heros sese efficiunt. Confer. MARCUS ANTONIUS *de DOMINIS de REPUB. ECCLES. Lib. II. C. 7. n. 25. & Lib. 3. C. 6. n. 1. sqq.* ubi has exagitaui ineptias, exploit, atque exsibilauit.

§. XLV.

Conclusio.

Rei perficiendae deesse ad huc aliqua, quae omnino poterant afferri, nec ignoramus, nec inficiamur. At, cum praeter uoluntatem materies succrescit, ne in Tractatum effundatur Dissertatio, praesenti labori clausulam, iis, quae supersunt, donec alia detur occasio, referuatis, imponere non dubitamus.

✂ (o) ✂

Wittenberg, Diss., 1727 A-So

ULB Halle

003 612 600

3

Sb.

Cr. 17. num. 16.

2. D. B. V.

DISSERTATIONEM INAUGURALEM IURIDICAM

DE

J V R E
DEGRADATIONIS
CANONICAE

1927
19

EIVSQUE VSV
IN TERRIS PROTESTANTIVM

OCCASIONE

Cap. II. de Poenis in VI.

PRAESIDE

D. IO. GODOFR. KRAVSIO, ICTO
INSTIT. IMPER. P. P. SCABIN. ET FAC. IUR. WITT.
IVDICII ITEM PROVINC. INFER. LVSAT.
ASSESSORE

PRO LICENTIA

SVMOS IN VTROQUE IVRE HONORES
AC PRIVILEGIA DOCTORALIA

RITE CAPESSENDI

AD DIEM XXVIII. MARTII M DCC XXVII
IN AVDITORIO MAIORI

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSVETIS
PVBLICAE CENSVRAE SVBIICT

IOHANNES CHRISTIANVS Stahlkopf

ADVOC. IMMATICVL.

WITTENBERGAE, LITERIS VIDVAE GERDESIAE.

